

QUICK SCAN NAAR DE BEVEILIGING VAN DE KUNSTCOLLECTIE IN HET STADHUIS.

(Uitgevoerd in de periode mei, juni 2003, verslag oktober 2003)

In onderstaand raadsstuk geeft de Rekenkamercommissie in grote lijnen aan hoe ze tot haar conclusies en aanbevelingen is gekomen. Gedetailleerde beschrijvingen waar welke kunststukken zich bevinden en hoe ze beveiligd worden, zijn in dit raadsstuk niet opgenomen.

1. Aanleiding onderzoek.

De Rekenkamercommissie heeft besloten om een quick scan uit te voeren naar de beveiliging van de kunst- en antiekcollectie van de gemeente. Deze quick scan past in het beleid van de commissie om naast langer lopend onderzoeken ook af en toe op ad hoc basis kleinschalig (actueel) onderzoek te verrichten.

Naar aanleiding van de diefstal van vijf zeventiende-eeuwse werken uit het Frans Halsmuseum met een waarde van meer dan een miljoen euro in februari 2002 rees bij de Rekenkamercommissie de vraag hoe het stond met de beveiliging van het kunst- en antiekbezit in het Stadhuis. In het Stadhuis bevinden zich kostbare kunstvoorwerpen, vooral in die vleugel waar zich de Gravenzaal bevindt. Het stadhuis is tevens een openbaar gebouw.

2. Doel van het onderzoek.

De quick scan heeft als doel: enkele risico's aan te stippen ten aanzien van de beveiliging van de kunst- en antiekcollectie van de gemeente, specifiek dat wat zich in het stadhuis bevindt. De Rekenkamercommissie geeft tevens haar zienswijze over of deze risico's al dan niet aanvaardbaar zijn. De onderzoeksvraag luidt: "Is er een beleid met betrekking tot het beveiligen van het kunst- en antiekcollectie van de gemeente?"

De subvraag daarbij is: "Hoe staat het specifiek met de beveiliging van het kunst- en antiekcollectie in het stadhuis?"

Het gaat om een diversiteit aan kunstvoorwerpen zoals klokken, schilderijen etc.

3. Activiteiten die zijn ondernomen.

- Het onderzoek is aangekondigd in het Haarlems Dagblad op 21 mei 2003. De heer P. Moltmaker is geïnterviewd door de heer J. Oomkes.
- Rondgang door het stadhuis: op 21 mei 2003 om 16.15 uur en op 3 juni 2003 om 10.30 uur hebben twee commissieleden, beiden betrokken bij de quick scan, een rondgang gemaakt door verschillende kamers met veel kunstvoorwerpen. Er is gekeken of de deur open of dicht was, welke bezittingen er waren, of het mogelijk was om ze mee te nemen en of het Stadhuispersoneel zich opmerkzaam opstelde.
- Op 17 juni heeft er een gesprek plaatsgevonden met Hoffman Strategisch Risk Management met de vraag of ze een offerte konden uitbrengen voor het uitvoeren van een verkennend onderzoek naar de beveiliging van het kunstbezit in het Stadhuis. De offerte hebben we ontvangen, maar de leden van het onderzoeksteam hebben in overleg met de voorzitter van de Rekenkamercommissie besloten dat dit een te groot onderzoek is binnen deze quick scan.
- Op 19 juni 2003 heeft er een gesprek plaats gevonden tussen de heer R. de Nieuwe (directeur Facilitaire Dienst), F. Verhoeff (hoofd afdeling Gebouwen en Services), F. Reeskamp (commissielid) en I. van Tienhoven (plv. secretaris) over het gevoerde beleid en de praktijk ten aanzien van de kunst- en antiekcollectie in het Stadhuis.

4. Documenten

- Door leerlingen van de Rijnland Kunstacademies is er in 1993 een vrijblijvende inventarisatie gemaakt van de volledige kunst- en antiekcollectie die in stadhuis aanwezig is. (113 pagina's)
- B&W nota Entree Stadhuis, 9 maart 1993.
- Op 25-6-1998 is de interne nota met onderwerp: "Beveiliging toegankelijkheid Stadhuis" geschreven door de heer F. Verhoeff en de heer W. Wegman (bureauhoofd technische en huishoudelijke dienst, pandbewaarder).
- In 2002 is er een B&W nota (reg.nr csh/2002/22) gemaakt waarin het college vraagt om een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden om de entree van het stadhuis te verbeteren.
- In 2002/2003 Plan geactualiseerd en opnieuw bezien.
- In 2004 is een voorstel in de kadernota opgenomen om een aanpassing aan de toegang van het stadhuis te doen op basis van de verbetering van de arbotechnische omstandigheden bij de balie van het stadhuis.

5. De inventarisatie van de kunst- en antiekcollectie.

Er is door verschillende personen gewerkt aan de eerder genoemde inventarisatie, weliswaar gebruik makend van een uniform DOS-programma, is de wijze van invoer en interpretatie van gegevens verre van consequent. De kunsthistorische of toentertijd tegenwoordige waarde is niet opgenomen tenzij er afschriften van toentertijd recente transacties van beschikbaar waren, zoals het geval bij toentertijd recente aankopen.

6. Het gevoerde beleid ten aanzien van de kunst- en antiekcollectie.

In 1993/94 is er aan de veiligheids- c.q. beveiligingsaspecten van het Stadhuis en Brinkman aandacht gegeven op basis van een rapportage van een daartoe binnen de Bestuursdienst ingestelde werkgroep. Binnen dit plan is geen specifieke aandacht gegeven aan de kunst- en antiekcollectie, maar een betere beveiligde toegang brengt gelijk een betere beveiliging van de kunst- en antiekcollectie met zich mee. Dit plan is vanwege de hoge kosten nooit tot uitvoering gekomen. (B&W vergadering 20-03-1993).

- In 1998 staat beveiliging opnieuw op de agenda vanwege een aantal ontvreemdingen van persoonlijke eigendommen van ambtenaren uit het Stadhuis. Het resultaat is dat de gangen naar de kamers 01 t/m 05 en 06 en verder zijn alleen nog maar toegankelijk met een pas of kunnen geopend worden via de balie.

- In 2002 wordt er een verkennend onderzoek ingesteld naar ruimtelijke verbetering van de entree en de daarbij behorende functies van het stadhuis.

- In 2003 wordt op basis van geactualiseerde plan uit 1993 geconstateerd in overleg met de portefeuillehouder dat de kosten te hoog zijn en wordt dit stuk niet op de agenda van B&W geplaatst. Een van de uitgangspunten voor aanpassing van de entree is de overzichtelijke situatie (controleerbaarheid toegankelijkheid). Er is een bedrag mee gemeoid van 3 miljoen euro; 1,5 miljoen euro ten behoeve van de entree, hal en overkluizen van de ruimte tussen de poorten en 1,5 miljoen euro voor de tuinzaal.

- In de kadernota 2004 is een aanpassing van de toegangsbalie bij de hoofdingang van het stadhuis opgenomen, hoofdzakelijk om arbotechnische redenen. Er is hier een bedrag van 150.000 euro mee gemeoid.

7. Conclusies

- Er is geen structureel beleid ten aanzien van de beveiliging van de kunst en antiekcollectie. Ook in notities en bestuurlijke beslissingen over de beveiliging van het stadhuis wordt er geen specifieke aandacht aan de kunst- en antiekcollectie in het Stadhuis besteed.
- Er bestaat geen consistente, tot op heden bijgewerkt inventarisatie van de kunst- en antiekcollectie.
- Er is sprake van een spanningsveld tussen het belang van een relatief toegankelijk te houden stadhuis (bruiloften, rondgangen, overleg met bestuurders), inclusief het tonen van de kunst- en antiekcollectie aldaar, en de beveiliging tegen diefstal van diezelfde collectie.

- In de praktijk blijken beveiligingsmaatregelen in de beheersfeer tekort te schieten. Afspraken zoals het afsluiten van kamers worden, op basis van de rondgangen, zelden nageleefd of gehandhaafd.

8. Aanbevelingen.

1. Binnen het beveiligingsbeleid van het Stadhuis moet er ook een beleid ontwikkeld worden ten aanzien van de kunst- en antiekcollectie in het Stadhuis, waarbij een controleerbare afweging gemaakt zal moeten worden tussen enerzijds het risico van inbraak, historische en tegenwoordige waarde van de collectie en anderzijds de maatschappelijke (restrictief beveiligingsregime) en financiële (bouwkundige aanpassingen, premies) en de beheertechnische consequenties (bewegingsbelemmerend, kaartstelsel).
2. De handhaving van het beleid moet goed worden vastgelegd en regelmatig en transparant naar de bestuurlijk verantwoordelijke worden gerapporteerd.
3. De inventarisatie van de kunst- antiekcollectie moet consequent en volledig gemaakt worden, functioneel voor te voeren beleid.
4. Een verkennend onderzoek naar de beveiliging van de kunst- en antiekcollectie moet worden uitgevoerd door een professionele organisatie.
5. Op korte termijn enkele door de Rekenkamercommissie geconstateerde aperte beveiligingslekken te dichten.